

Uspehi slovenskega naroda na prelomu 19. stoletja (UČB. str. 110, 111)

Na prelomu 19. stoletja se je slovenski narod oblikoval v razvit narod s knjižnim jezikom, z močno kulturno tradicijo in umetnostjo, ki je sledila evropskim tokovom. Uspešno uveljavljanje Slovencev je povzročilo povečan pritisk Nemcev in Italijanov.

Izboljšal se je položaj slovenskega naroda

Širjenje parlamentarne demokracije je omogočilo uveljavitev slovenščine v šolah in uradih.

1. Z naraščajočo samozavestjo Slovencev se je pri Nemcih in Italijanih pojavil občutek ogroženosti njihovih interesov.

A. V katerih slovenskih deželah je živel največ Nemcev?

B. Kako so se organizirali Nemci v slovenskih deželah?

Nemci so ustanavljali »nemške hiše«, ki so bile središča zbiranja nemških društev in kulturnih prireditev. Nemški domovi so nastali v Celju (na sliki), Mariboru, Ljubljani (Kazina), na Ptujju ...

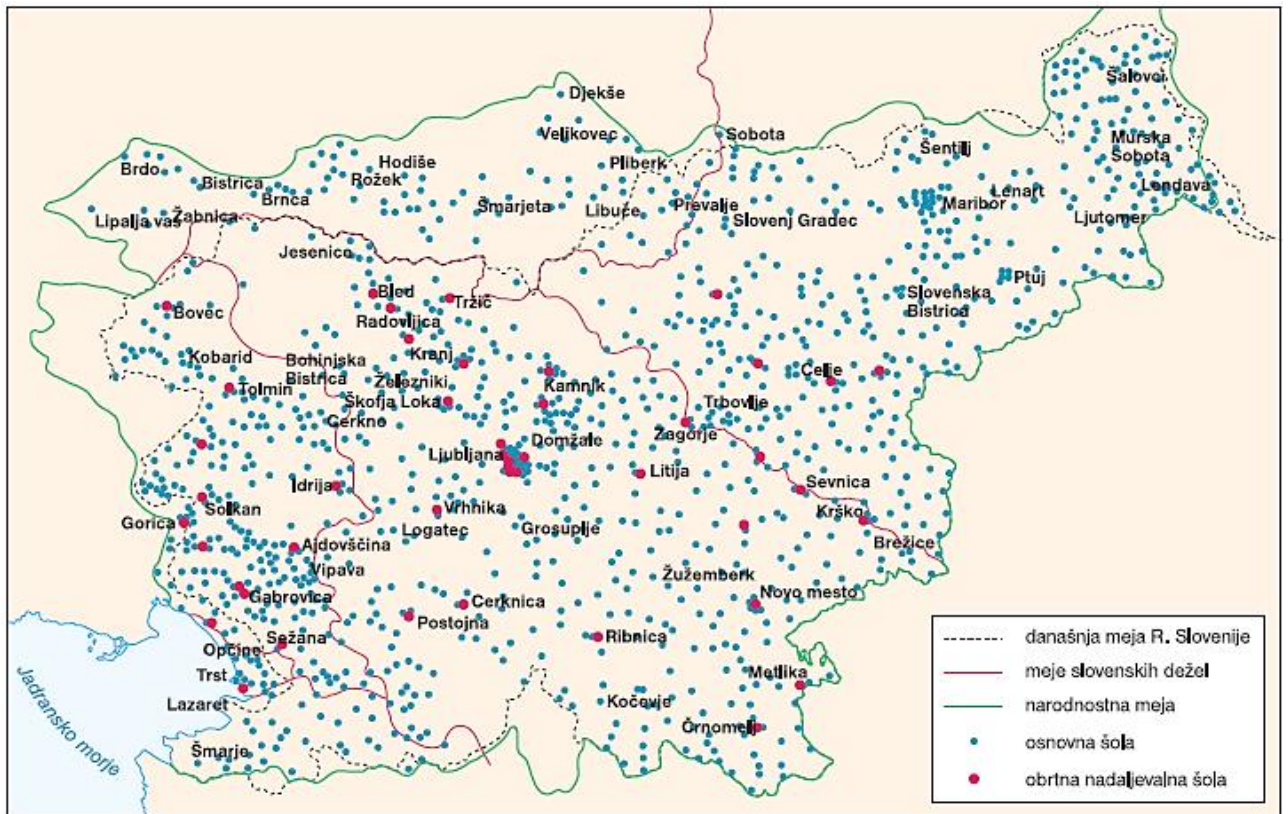
Zakaj je bilo pomembno širjenje šol na Slovenskem

Širjenje šol in dober šolski sistem sta vplivala na uspehe slovenskega naroda v 19. stoletju.

2. Oglej si zemljevid razširjenosti slovenskih šol in reši nalogo.

A. S črno barvo obkroži štiri mesta, kjer je bilo največ osnovnih šol.

B. Z rdečo barvo obkroži štiri mesta, kjer je bilo največ obrtnih nadaljevalnih šol.

C. V kateri slovenski deželi je bilo največ šol? _____

Č. Zakaj je bilo za Slovence pomembno širjenje šol?

D. Zakaj je izobrazba pomembna danes?

E. Ali so Slovenci dobili svojo univerzo pred prvo svetovno vojno?

3. V drugi polovici 19. stoletja so se začele v slovenski javnosti uveljavljati tudi ženske. Dopolni besedilo.

pisateljice delavke učiteljice gospodinje društva

Ženske na Slovenskem so bile na začetku 19. stoletja predvsem _____.

V javnosti so se prve uveljavile _____, znane so bile na primer »cigaretarice« iz Tobačne tovarne v Ljubljani. Izobražene ženske so se sprva

zaposlovale kot _____. Pozneje so se mnoge uveljavile kot _____ (na primer Zofka Kvedrova), pesnice in slikarke.

Ženske so na začetku 20. stoletja začele ustanavljati svoja _____.
Mnoge so delovale kot zavzete podpornice političnih strank.

Uspehi slovenske znanosti na prelomu stoletja

Na prelomu stoletja je slovenska znanost zelo napredovala. Slovenski znanstveniki so večinoma delovali v tujini.

4. Delovanje slovenskih znanstvenikov in izumiteljev je pripomoglo k razvoju evropske znanosti. Poveži njihova imena s področjem znanosti oziroma tehnike, na katerem so delovali.

Anton Codelli	fizika
Janez Puh (Puch)	kemija
Edvard Rusjan	radiotehnika
Fritz Pregl	letalstvo
Jožef Stefan	motorna kolesa